

Staņislava Broka Daugavpils Mūzikas vidusskola

Izglītības programma *Mūzikas vēsture un teorija*

Anastasija Paļčevska

**Maijas Einfeldes kameroratorijas *Pie zemes tālās...*
pirmās daļas muzikāli-teorētiskā analīze mūzikas stila
kontekstā**

Darba zinātniskā vadītāja:
Dr.paed. **Galina Zavadska**

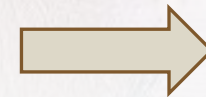
DAUGAVPILS 2020

Maija Einfelde ir latviešu komponiste un mūzikas pedagoģe. Guvusi starptautisku atzinību ar kora mūzikas un kameramūzikas darbiem.

- Maijas Einfeldes mūziku pētīja un aprakstīja latviešu muzikologi un žurnālisti – Baiba Jaunslaviete, Gundega Šmite, Zane Prēdele, Jūlija Jonāne, Jeļena Ļebedeva, Dzintra Erliha un Ilma Grauzdiņa.

Jēkabs Nīmanis, Maijas Einfeldes audzēknis, raksturojot skolotājas mūziku, atzīmē, ka viņai ir būtiska saikne ar komponistu Dmitriju Šostakoviču.

Dmitrijs Šostakovičs bija 20. gadsimta krievu komponists, pianists un mūzikas pedagogs.

Saturs

Ievads	3
1. Maijas Einfeldes personība 20. gs. mūzikas kontekstā.....	5
1.1. Ieskats Maijas Einfeldes biogrāfijā.....	5
1.2. Ieskats Maijas Einfeldes daiļradē.....	7
1.3. Oratorijas žanra īss raksturojums.....	10
1.4. Maijas Einfeldes mūzikas stila īpatnības.....	11
2. Maijas Einfeldes kameroratorijas <i>Pie zemes tālās</i>... pirmās daļas muzikāli- teorētiskā analīze.....	13
2.1. Maijas Einfeldes kameroratorijas <i>Pie zemes tālās</i> ... raksturojums	13
2.2. Kameroratorijas <i>Pie zemes tālās</i> ... pirmās daļas formas shēma, tās paskaidrojums ...	15
2.3. Kameroratorijas <i>Pie zemes tālās</i> ... pirmās daļas teksta un formas mijiedarbe.....	16
2.4. Kameroratorijas <i>Pie zemes tālās</i> ... pirmās daļas strofu analīze.	18
2.5. Kameroratorijas <i>Pie zemes tālās</i> ...pirmās daļas harmoniskās valodas un tembrālās dramaturģijas īpatnības	25
Secinājumi	28
Literatūras saraksts	29

Diplomreferāta **mērķis**: izpētīt Maijas Einfeldes kameroratorijas *Pie zemes tālās...* 1. daļas mūzikas valodu un izteiksmes līdzekļus komponistes mūzikas stila kontekstā.

Uzdevumi:

1. pētīt un analizēt literatūru par Maijas Einfeldes dzīvi un daiļradi;
2. veikt kameroratorijas *Pie zemes tālās...* 1. daļas muzikāli-teorētisko analīzi un tās pamatā noteikt Maijas Einfeldes mūzikas stila un muzikālās valodas īpatnības;
3. veikt secinājumus.

Mūzikas pētniecības metodes:

- 1. vēsturiski - kulturoloģiskā analīze;
- 2. muzikāli - teorētiskā analīze.

2019. gadā Maija Einfelde atzīmēja savu 80. gadu jubileju.

SESTDIEN,
5. JANVĀRĪ, PLKST. 19.00
ZIRGU IELAS KONCERTZĀLĒ
KAĻĶU IELĀ 11A, RĪGĀ | IEEJA NO ZIRGU IELAS

**MAIJAI
EINFELDEI** — **80**
JUBILEJAS KONCERTS

Biogrāfija

Maija Einfelde ir dzimusi Valmierā 1939. gada 2. janvārī.

Tēvs – Jānis Dūrējs;
Māte – Vallija Dūrēja.

Skolas gadi

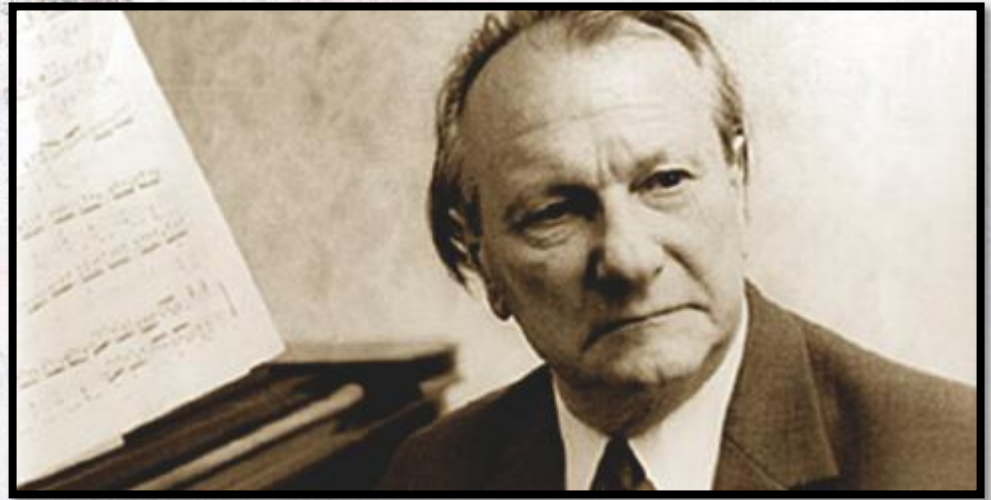

1952. gadā Maija Einfelde pārcēlās uz Liepāju.

Komponiste atzīst:

*Ja Lilija mani nepaņemtū, es droši vien
neizvēlētos mūziķes ceļu. Apbrīnoju manas
māsīcas drosmi – pat būdama jauna meitene,
tikai dažus gadus vecāka par mani, viņa uzņēmās
tādu atbildību.*

Studijas

Komponists un profesors Jānis Ivanovs

Balvas

- Uzvara *Bārlova fonda konkursā* ASV 1997. gadā ar kameroratoriju *Pie zemes tālās...*;
- Latvijas *Lielā Mūzikas balva* par kameroratoriju *Pie zemes tālās...* 1999. gadā;
- LR Kultūras ministrijas prēmija;
- *Autortiesību bezgalības balva* par visvairāk atskaņotiem skaņdarbiem ārzemēs;
- Kļuva par Latvijas Zinātņu akadēmijas Goda locekli;
- 2006. gadā komponiste tika apbalvota ar *Triju Zvaigžņu ordeni*.

Spilgtākie skaņdarbi:

- 1986 – *Sonāte meditācija* vijolei un klavierēm;
- 1994 – *Ave Maria* ērģelēm;
- 1996 – Kameroratorija *Pie zemes tālās...* jauktajam korim;
- 1998 – *15. psalms* jauktajam korim;
- 2002 – *Simfonija*;
- 2003 – Dziesmu cikls ar Friča Bārdas dzeju jauktajam korim;
- 2006 – *Divas mīlas dziesmas* 12 balsīm.

Kameroratorija *Pie zemes tālās...*

Kameroratoriju *Pie zemes tālās...* izpildīja vairāki slavenie Latvijas kolektīvi.

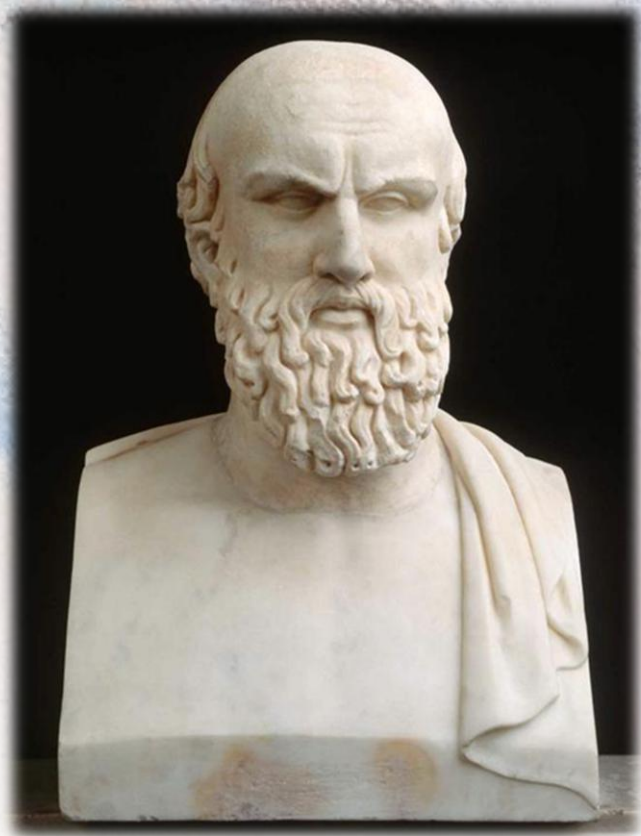
Valsts akadēmiskais koris *Latvija*

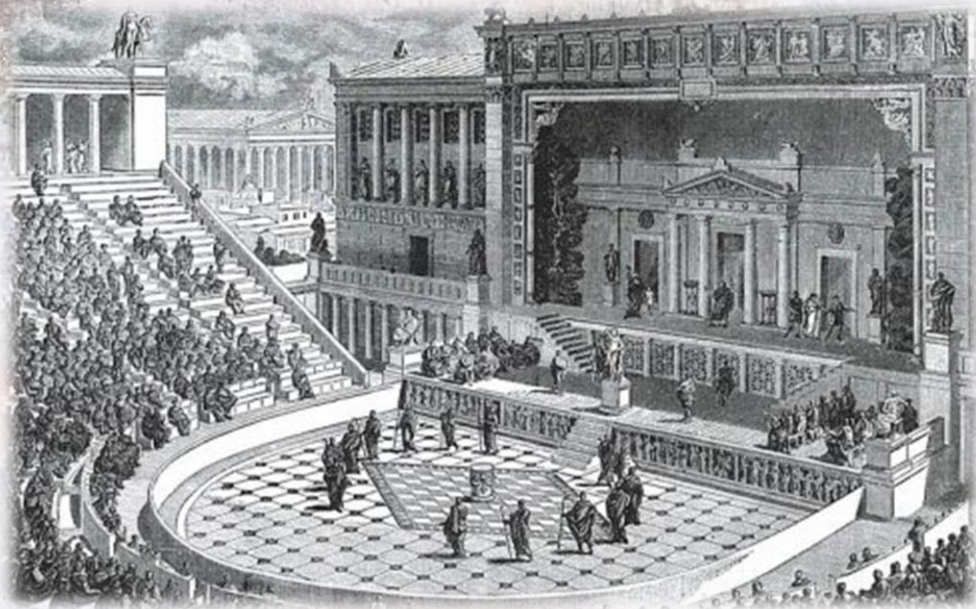
Latvijas Radio koris

Jauktais koris *Sōla*

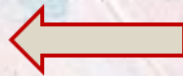

Aishils

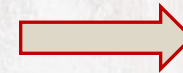
Sengrieķu teātris

Prometejs

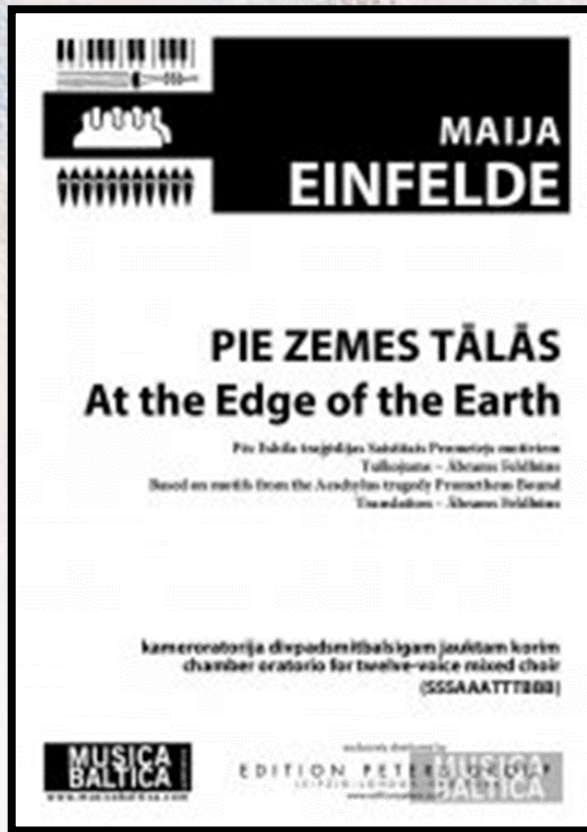

*Prometejs dāvā cilvēkiem
uguni (Fīgers, 1817)*

Prometejs (Rubenss, 1612)

Kameroratorijas pirmā daļa

Kameroratorijas pirmā daļa
rakstīta variētā strofu formā.

Pirmās daļas kopējā forma

a (tēma)	a ₁	a ₂	a ₃	a ₄	a ₅	a ₆	cod:
15	16	12	14	24	20	13	9
$\sqrt{7+8}$	$\sqrt{9+7}$	$\sqrt{7+5}$	$\sqrt{6+8}$			$\sqrt{9+4}$	

Skaņdarba pirmās daļas teksts

- Pie zemes tālās esam nākuši,
- Uz skitu novadu, caur drūmo tuksnesi.

Tēma

pp

Bass

Pie_ ze - mes tā - lās ma - las

Bass

M. Einfelde. *Pie zemes tālās...* 1. daļa, 1.
– 4. taktis

Pirmā variētā strofa

Alts

Alts

Alts

pie_ze - mes tā - lās ze-mes tā - lās ma-las e - sam nā-ku-ši

pie ze - mes tā- lās_ ma - - las nā - ku-ši

nā - ku-ši

The image shows a musical score for three Alto voices. The score is written in treble clef with a key signature of one sharp (F#). The time signature changes from 5/4 to 4/4, then to 3/4, and back to 4/4. The lyrics are in Latvian. The first staff has lyrics: 'pie_ze - mes tā - lās ze-mes tā - lās ma-las e - sam nā-ku-ši'. The second staff has lyrics: 'pie ze - mes tā- lās_ ma - - las nā - ku-ši'. The third staff has lyrics: 'nā - ku-ši'. There are triplets in the first and third staves.

21. – 24. taktis

Otrā variētā strofa

S
pie_ ze - mes tā - lās ma - las e-sam nā - ku - ši

A
pie tā - lās ma - las nā - - ku - ši

A
pie tā - lās

A
pie tā - lās

T
8
pie_ ze - mes tā - lās ma - - las e-sam nā - ku - ši

B
e-sam nā - ku - ši

32. – 38. taktis

Trešā variētā strofa

p a tempo

A
pie_ ze - mes tā - lās ma - las e - sam nā - ku - šī uz_ ski - tu no - va - du caur drū - mo tuks - ne - si.

mp espr.

T
pie ze - mes tā - lās ma - - - - las.

mp espr.

B

44. – 49. taktis

Ceturtnā variētā strofa

58. – 64. taktis

S
pie - ze - - - mes tā -

S
pie - ze - - - mes tā -

S
fp *fp* *fp* *fp*
pie ze - mes tā - lās ma - las e - sam nā - ku - šī

A
pie - ze - - - mes tā -

A
pie - ze - - - mes tā -

A
pie - ze - - - mes tā -

T
pie - ze - - - mes tā -

T
pie - ze - - - mes tā -

T
fp
e - sam nā - ku - šī

B
pie - ze - - - mes tā -

Piektā variētā strofa

87. – 92. taktis

S
tā - - - lās e - sam

S
tā - - - lās e - sam

S
tā - - - lās e - sam

A
ku - ši, pie tā - - -

T
tā - - - lās ze - mes tā - lās ma - las

T
tā - - - lās ze - mes tā - lās ma - las

T
tā - - - lās e - sam

B
tā - - - lās e - sam

B
tā - - - lās e - sam

B
nā - - ku - ši, pie ze - mes tā - lās ma - las,

Sestā variētā strofa

Musical score for a six-part vocal variation in 2/4 time. The score includes five vocal staves (Soprano, Alto, and three Tenors) and lyrics in Latvian. The lyrics are: "pie ze - - mes tā - - lās ma - las" and "tā - - - - - lās ma - las". The score includes dynamic markings such as *fp*, *non espr.*, and *sfz*.

108. – 110. taktis

Harmoniskā valoda

p a tempo

A
pie_ ze- mes tā- lās ma- las e- sam nā- ku- šī uz_ ski- tu no- va- du caur drū- mo tuks- ne- si.

mp espr.

T
8
pie ze - mes tā - lās ma - - - las.

mp espr.

B
VI₉ #1b3b5 II₆₄ #5 II₂ b5 DDpmVII₄₃ b3 pmVII₅₃

44. – 49. taktis

Secinājumi

- Maija Einfelde ir savdabīga mūsdienu latviešu komponiste, vairāku starptautisku konkursu laurēate, kas rada, un jau ir radījusi bagātīgu mūzikas devumu latviešu mūzikas vēsturē.
- Maijas Einfeldes daiļrade aptver vairākus žanrus: gan instrumentālo un vokālo kameramūziku, gan kora darbus, gan arī simfonisko mūziku. Starp viņas spilgtākajiem darbiem ir kameroratorija *Pie zemes tālās...* jauktajam korim, 15. psalms jauktajam korim, Dziesmu cikls ar Friča Bārdas dzeju jauktajam korim, *Sonāte meditācija* vijolei un klavierēm, *Ave Maria* ērģelēm.
- Kameroratorijas *Pie zemes tālās...* 1. daļa ir uzrakstīta strofu variētā formā.
- Strofu variētā forma ir īpatnēja ar to, ka nākošā strofa ir saistīta nevis ar jaunu tekstu, bet ar jaunu mūziku un teksta atkārtojumu. Tādu Maijas Einfeldes formu muzikoloģe Baiba Jaunslaviete nosauca par atvērto strofu formu.
- Kameroratorijas 1. daļas forma ir balstīta uz viena materiāla variēšanu.

Secinājumi

- Gan tēmā, gan variācijās ir sastopami mūzikas izteiksmes līdzekļi, kuri ir raksturīgi Maijas Einfeldes mūzikas stilam:
 - ✓ kora faktūrai kopumā piemīt izteikti instrumentālā ievirze;
 - ✓ melodijā pamatintonācija ir maza sekunda, ir arī tritonu intonācijas;
 - ✓ dominē neregulāri ritmi un maiņu taktsmēri;
 - ✓ nav skaidri jūtama tonālā centra;
 - ✓ ir sekundu struktūras akordu pārsvars, kā arī sastopami akordi ar palielinātu un pamazinātu oktāvu malējās balsīs;
 - ✓ pārsvarā ir polifoniska faktūra, sastopama arī homofona faktūra ar polifonijas iezīmēm;
 - ✓ skaņdarba koda ir emocionālais atslābums.
- Kameroratorijas *Pie zemes tālās...* pirmās daļas harmoniskā valoda ir sarežģīta – tā neiekļaujas klasiskās harmonijas ramjos.

*Tas, kas mani visvairāk tajā saista, ir patiesīgums. Man
liekas, ka viņas mūzika ir tik reti patiesa, kāda vien mūzika
var būt.*

/Andra Dārziņa/

Paldies par uzmanību!

Maija, tava mūzika man šķiet kā putns ar aizlauztiem spārniem, kurš tomēr atkal un atkal jūtas gatavs lidot, brīvi pacelties gaisā.

/Mirdza Kūlmane/